

Polscy archeolodzy będą szkolić przewodników turystycznych w Sudanie

W Starej Dongoli w Sudanie polscy archeolodzy będą szkolić przewodników turystycznych. To element budowania partnerstwa między społecznością naukową a lokalnymi mieszkańcami. Wspólnie chcą wypracować sposób, by ochrona dziedzictwa kultury stała się dla społeczności lokalnej realną szansą rozwoju.

Dongola, stolica królestwa Makurii, badana przez ekspedycje Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego (CAŚ UW) od ponad 50 lat, ma ogromny potencjał turystyczny, który dopiero czeka na odkrycie. Ale problem z ochroną i zarządzaniem wieloma stanowiskami archeologicznymi polega na tym, że miejsca te są często bardziej interesujące dla uczonych – czy to lokalnych, czy zagranicznych – niż dla miejscowych mieszkańców. Budowanie wspólnego rozumienia historii i wartości zabytków we współpracy ze społecznościami lokalnymi jest kluczowe dla zachowania dziedzictwa archeologicznego i zapewnienia jego przetrwania. Takie podejście, stawiające na wspólny rozwój, jest jednym z priorytetów dla szefa projektu grantowego ERC w Dongoli i p.o. dyrektora CAŚ UW dr. Artura Obluskiego.

Archeolodzy często współpracują ze społecznością lokalną podczas wykopalisk. Jednak znalezienie odpowiedniej formuły współpracy i rozwoju w dziedzinach wykraczających poza prace stricte archeologiczne nie jest zadaniem dla badaczy przeszłości. Potrzebna jest do tego dogłębna znajomość potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności. A także wyraźny przekaz od naukowców do miejscowej ludności na temat potencjalnych korzyści płynących z zarządzania dziedzictwem na poziomie lokalnym oraz sposobów na przekucie ich w wymierne zyski gospodarcze i rozwojowe.

Takie podejście jest silnie oparte na wytycznych UNESCO w sprawie polityki zrównoważonego rozwoju. Zarządzanie tym procesem jest zadaniem dla specjalisty, który może połączyć wszystkich graczy: miejscowych mieszkańców, władze lokalne i centralne oraz społeczność naukową. CAŚ UW zawarło takie zadanie w jednym ze swoich projektów: *ArcheoCDN. Archeologiczne Centrum Doskonałości Naukowej* realizowanym z grantu DIALOG Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Koordinacją zadania *Planowanie dziedzictwa i rozwoju regionu El-Ghaddar* zajmuje się dr Peter Bille Larsen (Uniwersytet w Genewie), który ma duże doświadczenie w podobnych projektach. Dr Larsen właśnie wrócił z drugiej wizyty w Sudanie, gdzie uczestniczył w licznych spotkaniach oficjalnych i nieformalnych rozmowach z członkami społeczności lokalnej.

– W lutym polska misja prowadziła rozmowy z nowo utworzonym Komitetem ds. Dziedzictwa i Rozwoju w Starej Dongoli. Dyskusje dotyczyły zidentyfikowania kluczowych tematów współpracy, wyzwań i możliwości działania – wyjaśnia dr Larsen. – Na tym etapie, nacisk kładziemy na budowanie partnerstwa w celu promowania inicjatyw turystycznych na małą skalę. W rezultacie polska misja archeologiczna pomoże wyszkolić lokalnych przewodników turystycznych, tak by mogli zapewnić wysokiej jakości obsługę rosnącej liczbie odwiedzających.

Widać już efekty działań popularyzujących wiedzę o Dongoli – podczas Dnia Otwartego zorganizowanego w trakcie poprzedniego sezonu badawczego stanowisko odwiedziło ponad 1000 osób!

Kolejny podprojekt w ramach grantu *ArcheoCDN...* prowadzi w Dongoli Tomomi Fushiya, specjalizująca się w zarządzaniu dziedzictwem kulturowym. Tej zimy organizuje ona w miejscowości El-Ghaddar koło Dongoli spotkania z młodzieżą szkolną i nauczycielami.

– Uczniowie przygotowali wspaniałe prezentacje na temat historii Dongoli. Przeprowadziliśmy też zajęcia „Dzień otwarty z zabytkiem”, podczas którego archeolodzy i mieszkańcy El-Ghaddar rozmawiali o nowoodkrytych obiektach – wyjaśnia Fushiya. – Korzystają na tym nie tylko mieszkańcy, ale i archeolodzy, którzy mogli zapoznać się z lokalnymi tradycjami i wiedzą na temat wielu przedmiotów i rzemiosł – podkreśla.

Te działania są częścią wspólnego wysiłku archeologów i partnerów lokalnych na rzecz bardziej integracyjnego i zorientowanego na społeczność lokalną podejścia do archeologii i dziedzictwa. Jest to również krok, który na dłuższą metę może zwiększyć szansę Dongoli na nominację do wpisu na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 50 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie Centrum prowadzi ok. 30 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Libanie, Jordanii, na Cyprze, Kuwejcie, Arabii Saudyjskiej, Omanie, Z.E.A i Armenii. Centrum prowadzi też Stację Badawczą w Kairze i Polski Ośrodek Archeologiczny w Chartumie.

Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl ; www.facebook.com/pcma.uw/

*Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl, Tel. kom. 502 14 00 36
Katarzyna Radziwiłko (projekt Dialog: ArchaeCDN...): k.radziwilko@uw.edu.pl*